

Uddannelse i Edens have

Ugens vers

"Hvor er Gud ophøjet i sin væld! Findes der en vejleder som han?" (Job 36,22).

Introduktion

De fleste, som studerer Bibelen, kender beretningen i Første Mosebog 1-3 og dens hovedpersoner: Gud, Adam, Eva og slangen. Rammen er en smuk have i et paradys, som kaldes Eden. Plottet synes at følge en logisk række begivenheder. Gud skaber. Gud giver undervisning til Adam og Eva. Adam og Eva synder. Adam og Eva bortvises fra Edens have. Men et grundigere studium af de første kapitler i Første Mosebog, især hvis vi betragter dem ud fra en uddannelsessynsvinkel, vil give os yderligere indsigt om de medvirkende, omgivelserne og historien.

"Det uddannelsessystem, som blev indstiftet ved verdens begyndelse, skulle være en rettesnor for mennesket gennem alle senere tider. Som eksempel på dets grundsætninger blev der oprettet en mønsterskole i Eden, vore første forældres hjem. Edens have var skolestuen, naturen var lærebogen, Skaberens selv var læreren, og menneskeslægtenes forældre var eleverne" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 20).

Herren var grundlægger, rektor og lærer i denne første skole. Men som vi ved, endte det med, at Adam og Eva valgte en anden lærer, og lærte de forkerte ting. Hvad skete der, hvorfor og hvad kan vi lære i dag af denne tidlige beskrivelse af uddannelse.

Ugens tekster

- 1 Mos 2,7-23
- 1 Mos 3,1-6
- 2 Pet 1,3-11
- 2 Pet 2,1-17
- Hebr 13,7.17.24

Den første skole

Selv om vi ikke normalt opfatter en have som et klasseværelse, giver det god mening, især en have som Eden, der var fyldt med Guds skaberværks uspolerede rigdom. Det er svært i dag at forestille sig, hvor meget disse syndfrie mennesker i en syndfri verden har lært i dette "klasseværelse" med deres Skaber som lærer.

1 Mos 2,7-23

Hvad var Guds formål med at skabe Adam, placere ham og beskæftige ham i Edens have?

Gud skabte manden og kvinden i sit billede, og gav dem et hjem og et meningsfyldt arbejde. Når man tænker over forholdet mellem lærer og elever, var Eden ideel. Gud kendte Adams evner; for han havde skabt ham. Gud kunne undervise Adam; for han vidste, hvordan Adam kunne nå hele sit potentiale.

Gud gav mennesket ansvar; men han ønskede også, at det skulle være lykkeligt. Måske var ansvaret en del af den måde, hvorved mennesket kunne opnå lykke. Hvem af os oplever ikke tilfredsstillelse og en vis lykke ved at blive betroet ansvar og trofast varetage det? Gud kendte Adams hjerte og vidste, hvad der skulle til, for at han skulle trives. Så han gav Adam til opgave at passe haven. "Gud Herren tog mennesket og satte ham i Edens have, for at han skulle dyrke og vogte den" (1 Mos 2,15). For os, som kun kender en verden med synd og død, er det svært at forestille sig, hvad Adams arbejde må have bestået af, og hvilke lektier Adam utvivlsomt lærte, mens han arbejdede og passede haven, som de boede i.

I 1 Mos 2,19-23 fortælles om de dyr, Gud havde skabt. De kunne have været sammen med Adam; men Gud skaber i stedet Eva som Adams hustru. Gud vidste, at Adam havde behov for fællesskab og hjælp fra en person, der var hans lige. Derfor skabte han kvinden.

Gud vidste også, at mennesket havde behov for at have et nært forhold til ham, så han skabte en intim atmosfære inden for Edens Have. Alt dette bekræfter, at Gud havde en bestemt hensigt med skabelsen, og bevidner hans kærlighed til menneskene. Igen er det svært for os i dag at forestille os, hvordan det må have været; men det er sjovt at forsøge!

Til eftertanke

Selv om vi er langt væk fra Edens have, kan vi alligevel lære noget af naturen. Hvilke lærdomme kan det være, og hvordan kan de gavne os, når vi fortolker dem gennem Bibelens linse?

Forstyrrelse

For mange lærere er det en stor glæde at forberede deres klasseværelse: sætte opslagstavler op, organisere forskelligt materiale og arrangere lokalet, så det ser godt ud. Når vi ser på Guds vision for det klasseværelse, som Edens have var, finder vi, at han med stor omhu forberedte omgivelserne med henblik på Adams og Evas oplæring. Han ønskede, at de skulle være omgivet af skønhed. Vi kan forestille os, at hver eneste blomst, alle fugle, dyr og træer gav mulighed for Adam og Eva til at lære mere om deres verden og om deres Skaber.

Men der er en markant ændring fra Første Mosebog kap. 2 til kap. 3. Vi har fået en oversigt over alt det gode, Gud skabte. Men i 1 Mos 3,1 bliver vi også præsenteret for, at Gud giver menneskene en fri vilje. Slangens tilstedeværelse som "det snedigste af alle de vilde dyr" er en afvigelse fra det sprogbrug, som indtil nu er benyttet. Udtryk som "det var godt", "skammede sig ikke" og "dejlige" bruges til at beskrive Guds skaberværk i de foregående kapitler. Men nu, hvor slangen er til stede, ændres tonen. Ordet "snedig" kan også oversættes med "snu" eller "udspekuleret". Pludselig introduceres der et negativt element i det, der indtil nu kun havde været fuldkomment.

Første Mosebog fremstiller Gud som en modsætning til "snedig". Gud gør det meget klart, hvad han forventer af parret i haven. Guds befaling i 1 Mos 2,16-17 viser os, at han havde opstillet én hovedregel, som de skulle adlyde, nemlig, at de ikke måtte spise af den forbudne frugt.

Bortset fra alt det andet, vi kan lære af denne beretning, er der en ting, der skiller sig ud: Adam og Eva blev skabt som frie moralske væsener, som var i stand til at vælge mellem lydighed og ulydighed. Lige fra begyndelsen, selv i en fuldkommen verden, kan vi altså se, at menneskene havde en fri vilje.

1 Mos 3,1-6

Læg mærke til de beskrivelser, som slangen brugte, og som Eva gentog. Hvad lægger du mærke til omkring de oplysninger, slangen giver Eva? Hvad lægger du mærke til med hensyn til, hvordan Eva derefter betragter træet til kundskab om godt og ondt?

I 1 Mos 2,17 sagde Herren til Adam, at hvis han spiste af træet til kundskab om godt og ondt, ville døden være en uundgåelig følge. I 1 Mos 3,3 siger Eva, at de skal dø, hvis de rører ved eller spiser af træets frugt. I 1 Mos 3,4 modsiger slangen Gud og siger: "Vist skal I ikke dø." Selv om Eva var blevet undervist af Gud i haven, tog hun ikke det, hun havde lært, så alvorligt, som hun burde have gjort.

Budskabet blev ikke opfattet

Som vi så i mandagsafsnittet blev Guds tydelige befaling udvandet af Eva, også i hendes sprogbrug. Selv om hun ikke misfortolkede det, Herren havde sagt, tog hun det tydeligvis ikke særlig alvorligt. Det er svært at overdrive de konsekvenser, som hendes handling fik.

Så da Eva mødte slangen, gentog hun (men ikke helt) over for slangen, hvad Gud havde sagt med hensyn til træerne i haven (1 Mos 3,2-3). Dette budskab var selvfølgelig ikke nyt for slangen. Slangen kendte godt til befalingen, og var derfor vel forberedt på at fordreje den og dermed udnytte Evas uskyldighed.

1 Mos 3,4-6

Hvad sagde slangen, bortset fra direkte at benægte det, Gud havde sagt, som fik ham til at overtale Eva? Hvilke principper benyttede han sig af?

Da slangen fortalte Eva, at noget af budskabet var forkert, kunne Eva have gået hen og spurgt Gud. Det var noget af det gode ved uddannelsen i Edens have. Eleverne havde en direkte adgang til den store lærer, som vi i dag slet ikke kan fatte. Men i stedet for at flygte, i stedet for at søge guddommelig hjælp, godtog Eva slangens budskab. Hendes accept af slangens reviderede version af budskabet forudsætter en vis portion tvivl hos Eva med hensyn til Gud og hvad, han havde sagt til dem.

I mellemtiden bevæger Adam sig også ind i en vanskelig situation. "Adam forstod, at hans ledsager havde overtrådt Guds bud og undladt at tage hensyn til det eneste forbud, der var givet som en prøve på deres troskab og kærlighed. Der opstod en voldsom kamp i hans sind. Han fortrød, at han havde ladet Eva fjerne sig fra hans side. Men nu var det sket; han måtte skilles fra hende, hvis selskab havde været hans glæde. Hvordan skulle han kunne udholde det?" (Ellen White, *Patriarker og profeter*, s. 28). Selv om han vidste, hvad der var rigtigt og forkert, valgte han desværre også det forkerte.

Til eftertanke

Tænk over den forførende ironi i situationen. Slangen sagde, at hvis de spiste af den forbudte frugt, ville de blive "som Gud" (1 Mos 3,5). Men sagde 1 Mos 1,27 ikke, at de allerede lignede Gud? Er det let at blive bedraget? Hvordan kan vi beskytte os mod bedrag? Hvis det var let for Eva at blive bedraget, har vi så en undskyldning, hvis vi bliver det?

Genvinde det tabte

Da Adam og Eva valgte at følge slangens budskab, blev de blandt de mange følger deraf også forment adgang til Guds klasseværelse. Tænk over, hvad Adam og Eva mistede på grund af deres synd. Når vi forstår deres fald, kan vi bedre forstå formålet med uddannelse for os her og nu. På trods af deres bortvisning blev tilværelsen i en ufuldkommen verden begyndelsen på et nyt formål med uddannelse.

Hvis uddannelse før syndefaldet var Guds måde at gøre Adam og Eva bekendt med ham, hans karakter, hans godhed og hans kærlighed, må uddannelse efter deres bortvisning have til hensigt at hjælpe menneskeheden til at genopdage disse egenskaber hos Gud og genskabe hans billede i os. På trods af deres fysiske afstand fra Guds nærhed kan Guds børn stadigvæk lære ham og hans godhed og kærlighed at kende. Gennem bøn, tjeneste og studium af hans ord kan vi komme Gud nær, ligesom Adam og Eva kunne det i Eden. De gode nyheder er, at på grund af Jesus og frelsesplanen, er ikke alt gået tabt. Vi har håbet om frelse og genoprettelse. Kristen uddannelse bør lede de studerende hen til Jesus, hvad han har gjort for os og den genoprettelse, han tilbyder os.

2 Pet 1,3-11

På baggrund af alt det, der gik tabt, da menneskene forlod haven, kommer disse vers som en opmuntring om, at der i Jesus er genoprettelse. Hvad skriver Peter, at vi må gøre for at Gud kan gendanne sit billede i vores liv?

Gennem Jesus er vi blevet skænket "alt, hvad der behøves til liv og guds frygt." Hvilket løfte! Hvori består dette "alt"? Peter giver os en liste: tro, dyd, erkendelse, selvbeherskelse, udholdenhed, guds frygt. Læg også mærke til, at en af de ting, Peter nævner, er erkendelse eller indsigt. Og det leder os til uddannelse. Sand uddannelse vil føre til sand indsigt og kundskab, kundskab om Kristus. Vi vil altså ikke alene blive mere lig ham; men vi kan også stå frem og dele vores kundskab om ham med andre.

Til eftertanke

Tænk et øjeblik over det faktum, at det forbudte træ var træet "til kundskab om godt og ondt". Hvad bør det sige om, hvorfor ikke al kundskab er god? Hvordan kan vi kende forskel på god og dårlig kundskab?

De, som foragter myndighed

Nogle mennesker betragtes som "naturlige elever" i klasseværelset. De behøver næsten ikke at studere for at få gode karakterer. De opfatter nye ting med lethed. Deres kundskab "klæber" tilsyneladende til deres hjerne. Men Andet Petersbrev 1 og 2 gør det klart, at uddannelse i Kristus er tilgængelig for alle, der vil overgive sig til ham.

Der er en stor kontrast mellem Peters opmuntrende ord i 2 Pet 1 og hans alvorlige advarsel i 2 Pet 2.

1 Pet 2,1-17

Hvilke alvorlige og fordømmende ord skriver Peter i disse vers? Hvilket stort håb bliver vi lovet, midt i denne skarpe advarsel og fordømmelse?

Læg mærke til, hvad Peter skriver i vers 10 om dem, som foragter myndighed. Det er en skarp irettesættelse af det, som også i vores tid er en virkelighed. Vi må som en menighed acceptere, at der er forskellige grader af autoritet (se Hebr 13,7.17.24), og vi kaldes til at underordne os og adlyde dem i den grad, som de selv er tro mod Herren.

Midt i denne barske forbandelse kommer Peter i vers 9 med en anden synsvinkel. Han siger, at Gud har magt til at bortvise dem, som vælger bedrag. Men han formår også "at fri de gudfrygtige fra fristelse". Er det muligt, at en del af vores uddannelse i kristentroen ikke kun består i at undgå fristelser, men også at opdage de mange måder, hvorpå Gud kan befri os fra dem. Det gør han, og han hjælper os også til at være på vagt over for dem, som han advarer imod, "som vil indsmugle ødelæggende vranglærdomme" (2. Pet 2,1). Og siden foragt for myndighed bliver fordømt, bør vores kristne uddannelse ikke også indbefatte, at vi lærer, hvordan vi skal forstå, underordne os og adlyde vores "ledere" (Hebr 13,7)?

Måske kan vi ikke sige, at Adam og Eva afskyede myndighed; men til sidst valgte de at være ulydige mod Guds myndighed.

Til eftertanke

Tænk mere over spørgsmålet om myndighed, ikke kun i menigheden eller familien, men generelt i tilværelsen. Hvorfor er myndighed, både den rette udøvelse af den og den rette underkastelse under den, så vigtig? Del dit svar med klassen på sabbatten.

Til videre studium

"Det hellige par var ikke alene børn under Guds faderlige omsorg, men også elever, der fik undervisning af den alvise Skaber. De fik besøg af engle, og havde samfund med deres skaber. Intet slør dækkede kontakten mellem dem. De var fulde af livskraft, som tilflød dem fra livets træ, og deres forstandsevner stod kun lidt under englernes. Det synlige univers' hemmeligheder – den 'Alvise underværker' (Job 37,16) – var for dem en uudtømmelig kilde til undervisning og fryd. Altets evige Skaber og Opretholder åbnede deres forstand for de naturlove, der har optaget menneskenes studier gennem seks tusinde år. De betragtede blade, blomster og træer, og lærte disses livshemmeligheder at kende. Adam kendte ethvert levende væsen, lige fra den stærke Livjatan, som bolttrer sig i vandet, til det mindste insekt, der svæver i solskinet. Han havde givet hvert enkelt navn, og han kendte alles natur og vaner. Guds herlighed i rummet, de utallige verdener i deres ordnede baner, 'skyernes svæven', lysets og lydets og dagens og nattens hemmeligheder – alt lå åbent for vore første forældres studium. På hvert blad i skoven, på hver sten i bjergene, i hver skinnende stjerne, på jorden, i luften og på himmelen var Guds navn skrevet. Skaberværkets orden og harmoni talte til dem om uendelig visdom og kraft. De opdagede stadig interessante ting, der fyldte deres hjerte med dybere kærlighed og fremkaldte nye udtryk for taknemmelighed" (Ellen White, *Patriarker og profeter*, s. 20-21).

Spørgsmål til drøftelse

1. Hvis det var Guds oprindelige hensigt, at skole/arbejde skulle være en anledning for menneskene til et møde ham og hans skaberværk, opfylder vi så stadigvæk Guds hensigt gennem vores arbejde i dag? Hvordan kan vi lære Gud bedre at kende gennem vores arbejde (betalt, frivilligt, uddannelse, tjeneste, etc.)?
2. Når vi betragter Satans snedighed i Edens have, er det let at blive frustreret over vores egen menneskelige svaghed. Adam og Eva vidste, at Gud var i nærheden. Alligevel godtog de slangens halve sandhed. Hvordan kan vi, som befinder os så langt fra en sådan fysisk nærhed med Gud, stadigvæk få kraft fra ham, så vi kan få hjælp til at sejre over fristelser?
3. Drøft i klassen spørgsmålet om myndighed og autoritet. Er det vigtigt og rigtigt at adlyde myndigheder? Hvad sker der, når myndighedernes grænser bliver utydelige? Hvordan kan myndighed misbruges, og hvordan skal vi reagere, når det sker?

